

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE RS

Kartiranje informacijske ponudbe in povpraševanja Analiza 88 e-(pregledov) novosti in izposoje knjižničnega gradiva v Specialni knjižnici MNZ od leta 2004 do 2011

Pilotna raziskava

Avtor: dr. Karl Petrič

V Ljubljani, 2012

Kazalo	
1	Uvod 3
1.1	Cilj dela 4
1.2	Metodologija in metodološka orodja 4
2	Analiza informacijske ponudbe Specialne knjižnice MNZ 6
2.1	Kvalitativna analiza e-(pregleda) novosti od leta 2004 do 2011 6
2.1.1	Slika 1: Celotni pregled kvalitativne analize s pomočjo vizualnega stolpčnega ... 7
2.2	Primerjava med entitetama »Področje« in »Avtor« 8
2.2.1	Slika 2: Del vizualnega stolpčnega seznama dveh entitet 8
2.2.2	Preglednica 1: Vplivnost posameznih klasificiranih področij znotraj e-(pregledov) novosti 9
2.3	Preglednica 2: Vplivnost posameznih UDK področij v odstotkih 12
2.3.1	Slika 3: Karta informacijske ponudbe 88 e-(pregledov) novosti 13
2.4	Analiza omrežja avtorjev 15
2.4.1	Poizvedbe na COBISS/COBIB 15
2.4.2	Slika 4: Omrežje sopojavljanja avtorjev, ki so zaposleni na MNZ in OVS 16
3	Analiza informacijskega povpraševanja v Specialni knjižnici MNZ in OVS 18
3.1	Preglednica 3: Odstotek izposoje gradiva po UDK področjih 19
3.1.1	Slika 5: Karta izposoje v knjižničnem oddelku Specialne knjižnice 21
3.2	Slika 6: Primerjava med informacijsko ponudbo in povpraševanjem 24
4	Zaključek 32
4.1	Slika 7: Spekter uporabljenega znanja uporabnikov na MNZ in OVS 32
5	Uporabljena programska orodja 35

1 Uvod

Posamezniki si v teku svojega življenja pridobivajo razna znanja (npr. faktografska, nefaktografska) in te shranijo s pomočjo spomina, ki predstavlja svojevrsten biološki arhiv. V tem arhivu oziroma spominu se nahajajo številni npr. podatki, izkušnje, intuicije, dogodki, pravila, pojavi, informacije, znanja in celo modrosti. Vsi omenjeni gradniki znanja so v bistvu nekakšni shranjeni vzorci, ki se lahko priključijo takrat, kadar to življenjska situacija zahteva. Življenjske situacije niso nič drugega kot vzorec določenega dogajanja. V primeru, da jih ima posameznik že v spominu, jih le-ta lahko brez težav prepozna, nakar se lahko ustrezno odloči za določeno dejanje, ki lahko reši določen problem. Znano je, da imajo navadno profesionalni športniki, šahisti in znanstveniki izjemno bogate umske arhive raznovrstnih vzorcev, ki niso zgolj v obliki faktografskega znanja. Tovrstne vzorce bi lahko poimenovali kot zakladnico situacij in pozicij (začetna in končna pozicija). V tem delu bom vzel kot primer profesionalnega raziskovalca družbenih dogajanj, ki na osnovi vseh gradnikov znanj zmore prepoznavati nove vzorce, najti interpretacije, napovedati prihodnost in včasih celo najti rešitve. S slednjim dejanjem je v bistvu nadgradil ali izboljšal obstoječi svet. Vrhunskega strokovnjaka v bistvu ocenjujemo po njegovi hitrosti in učinkovitosti reševanja zapletenih problemov, kajti takšnega posameznika bomo vedno ocenili kot zelo uspešnega in sposobnega.

Ob zapisanemu je možno izpeljati nekakšno analogijo na organizirane združbe ali delovne organizacije, ki so šele takrat uspešne, kadar zmorejo lastna znanja pretvoriti v poslovne učinke, ki izboljšajo del našega sveta. Prav tako imajo lahko tudi delovne organizacije svoje lastne arhive znanja, ki so v obliki dokumentacijskih centrov, informacijskih sistemov ali pa specialnih knjižnic. Knjižnice pomenijo spomin človeštva in če se omejimo zgolj na delovna okolja, potem je to spomin delovnih organizacij, ki potrebujejo podatke informacije, znanja in v bistvu tudi nekaj modrosti, da lahko rešijo delovne / poslovne probleme. Pri reševanju tovrstnih problemov stopajo v ospredje ključni posamezniki, ki so glavni predstavniki različnih oddelkov, služb, uradov, direktoratsv idr. in s tem tudi izoblikujejo končne odločitve v smeri reševanja problemov. Delovna organizacija, ki ima glede gradiva in storitev močno knjižnico lahko začne preučevati koristne povezave tako med informacijami, storitvami, organizacijami kot tudi med posamezniki (socialna omrežja). V kolikšni meri so člani delovne organizacije sposobni ali boljje voljni koristiti tovrstne kolektivne spomine je bolj kot ne v domeni kulturnega odnosa do knjižnic. Z analizo gradiva in uporabnikov specialnih knjižnic je možno ugotoviti, katera znanja se najpogosteje uporabljajo in katera znanja manjkajo

znotraj določene delovne organizacije? Povrhu tega je možno določiti, katere organizacijske enote je smiselno med sabo povezati tako, da ustvarjajo pozitivne dodane vrednosti v obliki družbene blaginje in/ali poslovnih/materialnih učinkov? Skratka organizirane združbe, ki namenoma ali pa tudi nenamenoma zmanjšujejo velik pomen knjižnic v bistvu s tem negirajo svoj spomin in s tem težje prepoznajo vzorce pojavov, pravil in dogodkov iz okolja, da bi v končni stopnji lahko še bolje koristile potencial, ki ga imajo sicer tudi v obliki ljudi na voljo.

1.1 Cilj dela

Kartiranje informacijske ponudbe in izposojenega gradiva znotraj Specialne knjižnice Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) z namenom ponazoritve spektra ali razpona uporabljenega znanja znotraj MNZ, da bi bilo s tem opozorjeno na neizrabljene potenciale, ki jih premorejo organizacijske enote in ljudje.

1.2 Metodologija in metodološka orodja

Metoda raziskovanja:

- a. zajem 88 e-(pregledov) novosti za leta 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 in 2011.
- b. zajem najbolj branih knjig in serijskih publikacij iz COBISS seznama za knjižnični oddelek znotraj Specialne knjižnice MNZ.
- c. priprava in analiza podatkov

Metodološka orodja:

- a. Jig Saw – v ta raziskovalni sistem sem uvozil 88 e-(pregledov) novosti (gre za obsežne mesečne bibliografije od leta 2004 do 2011) v obliki .TXT datotek. S pomočjo že pripravljenih zbirk podatkov o entitetah (Avtor, Dogodek, Revija, Deskriptor, Področje in URL) je omenjeni sistem samodejno označil določene entitete znotraj teh obsežnejših bibliografij. V nadaljevanju je bilo možno izvesti analizo teh bibliografij po pogostosti zastopanosti določenega področja, avtorjev, dogodkov (npr. konference, seminarji, usposabljanja), revijah in deskriptorjev ali predmetnih oznak.
- b. COBISS/COBIB – vzajemna zbirka podatkov kataložnih oziroma bibliografskih zapisov. Na tej zbirki sem z ustreznimi poizvedbami o avtorjih, ki so zaposleni na MNZ in organov v sestavi pripravil podatke v obliki RIS formata. S pomočjo programskega segmenta COBISS/IZPISI/IZPOSOJA sem pripravil seznam o najbolj izposojenih gradivih v Specialni knjižnici MNZ in OVS od leta 2004 do 2011. Na osnovi tega seznama sem ta gradiva zaradi analitičnih namenov še intelektualno klasificiral.

c. JabRef – v programsko orodje za upravljanje z bibliografskimi zapisi sem uvozil XXX pripravljenih oziroma zajetih zapisov v RIS formatu. Ob tem je JabRef zaznal dvojnike, ki sem jih lahko s pomočjo ukaza izločil. V naslednji stopnji sem uvožene zapise shranil v obliki .BIB.

d. Network workbench tool – v programsko orodje v programsko orodje za analizo in vizualizacijo omrežij sem uvozil .BIB datoteko in izvedel vizualizacijo (uporabil sem GEM) ter analizo sodelovalnega omrežja avtorjev.

e. TreeMap 4.1 – s tem programskim orodjem sem kartiral informacijsko ponudbo in izposojeno gradivo v Specialni knjižnici MNZ in organov v sestavi (v nadaljevanju: OVS). Na osnovi dobljenih kart je bilo možno ugotoviti intelektualne poudarke uporabnikov in idealne vsebinske zahteve (predstavljene so v obliki mesečnih e-pregledov novosti) delovne organizacije.

2 Analiza informacijske ponudbe Specialne knjižnice

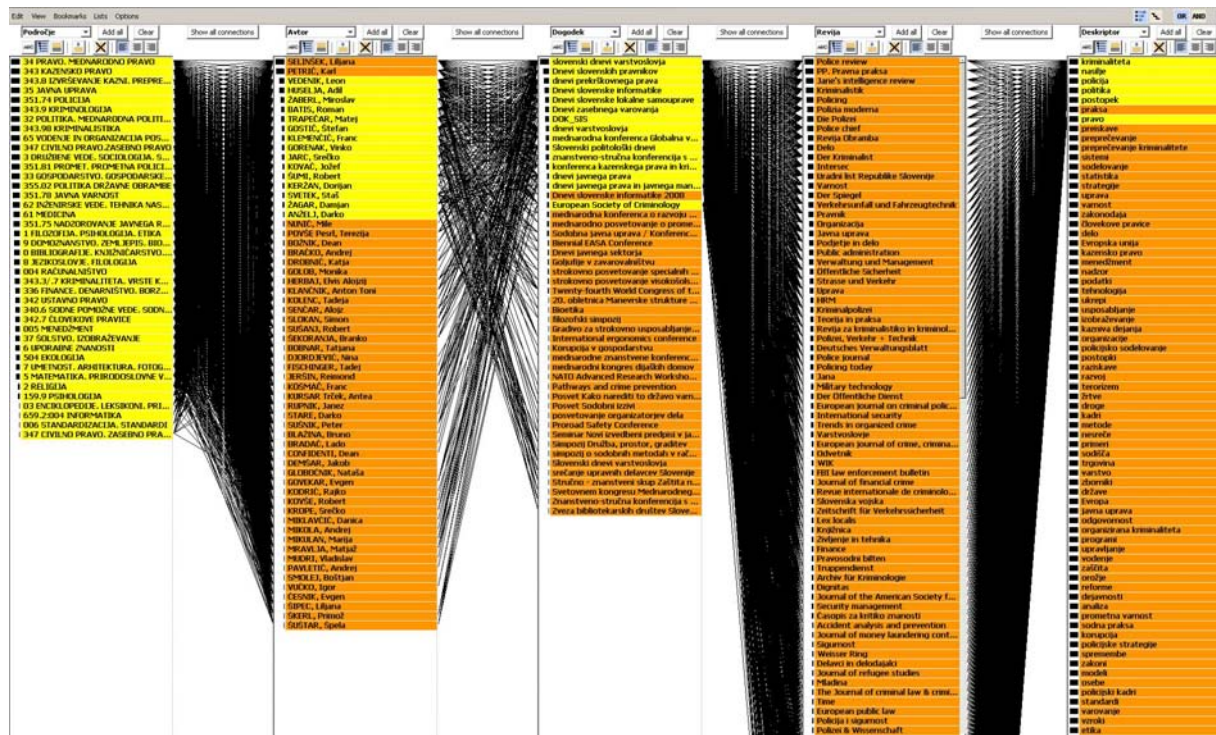
MNZ

V tem poglavju bom izvedel analizo informacijske ponudbe Specialne knjižnice MNZ OVS, ki podaja kvalitativne in kvantitativne vsebinske usmeritve potrebnih/potencialnih znanj celotne delovne organizacije MNZ OVS. V kolikšni meri ta znanja uporabniki Specialne knjižnice koristijo lahko ugotovimo s pomočjo izposoje knjižničnega gradiva (sicer deloma tudi s pomočjo e-dejavnosti, spletnih dejavnosti ipd.)? Na podlagi kratkega intervjuja s sodelavkami sem ugotovil, da e-(pregled) novosti uporabnikom posreduje/omogoča naslednje:

- pripomoček za lažje iskanje gradiva,
- prihranek časa in energije,
- pregled novih trendov, dogodkov (npr. kaj bolj izstopa? ipd.),
- novosti o smereh razvoja (npr. tehnologija, zakonodaje),
- pregled nad spremembami skozi čas (zakonodaje v povezavi s kriminaliteto),
- del pregleda nad svetovno politiko,
- novosti o različnih žariščih (npr. terorizem, vojne),
- osredotočenost na določeno področje (npr. nova znanstvena dognanja, novi strokovni prijemi),
- možnosti spremljanja in naročanja.

Z vidika knjižnice pomeni e-(pregled) novosti promocija gradiva, vsebinska nadgradnja lokalne baze podatkov, usmeritev za oblikovanje nabavne politike idr. Na vprašanje kaj lahko pomeni e-(pregled) novosti z vidika delovne organizacije bom odgovoril v zadnjem poglavju tega dela.

2.1 Kvalitativna analiza e-(pregleda) novosti od leta 2004 do 2011

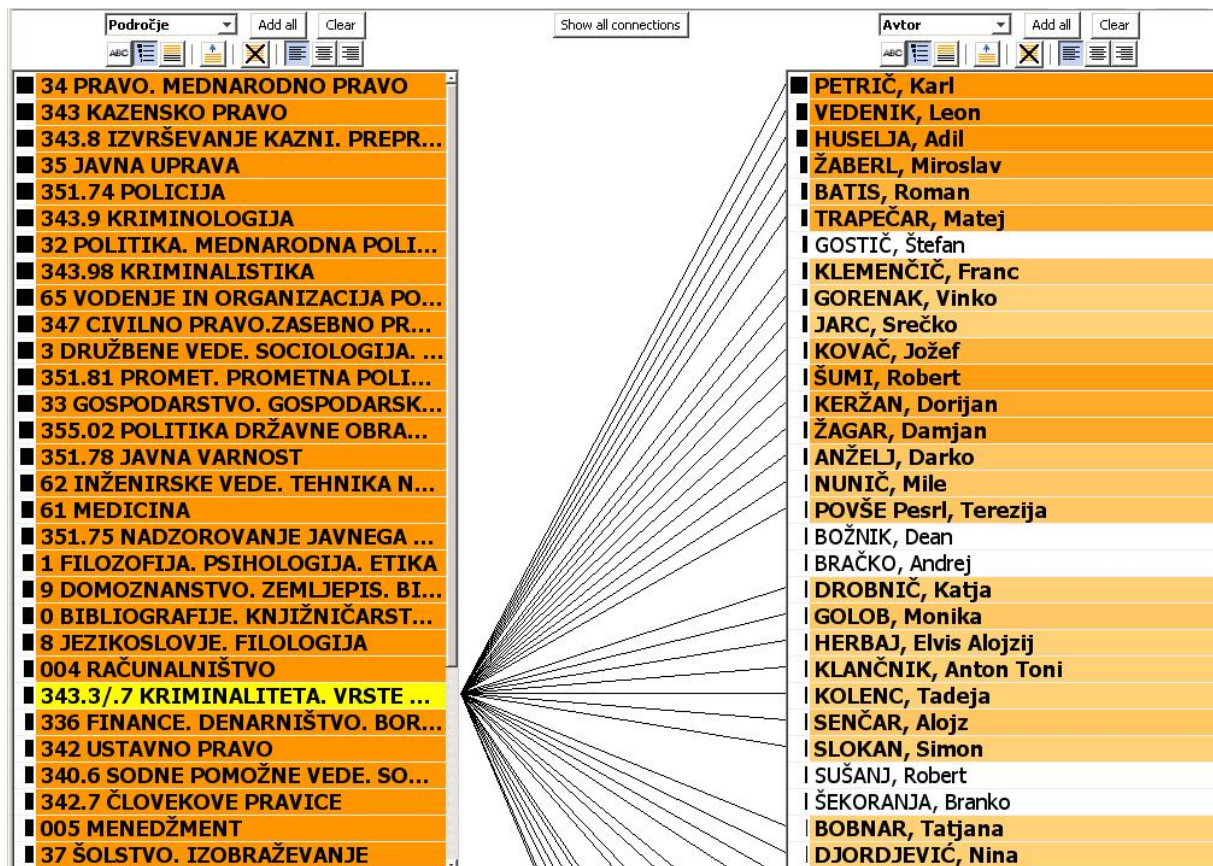
2.1.1 Slika 1: Celotni pregled kvalitativne analize s pomočjo vizualnega stolpčnega seznama

Slika 1 prikazuje celotni pregled kvalitativne analize s pomočjo vizualnega stolpčnega seznama, kjer se primerjajo med sabo naslednje entitete:

- Področje: informacijska ponudba e-(pregleda) novosti je razdeljena na 38 različnih področij, med katerimi se nekatera pogosteje in manj pogosto pojavljajo (podrobneje o tem v nadaljevanju).
- Avtor: od 101 aktualnih avtorjev, ki so zaposleni na MNZ in OVS je bilo znotraj 88 e-(pregledov) novosti zajetih 59 avtorjev. Od tega je bilo 44 avtorjev manj obdelanih, saj so se pojavili največkrat v štirih dokumentih (v nadaljevanju se bom posvetil omrežju avtorjev, katerih zapisev publikacij so shranjeni v lokalni zbirki podatkov COBISS/MNZRS).
- Dogodek: kot dogodek sem štel bibliografske zapise kot npr. konference, seminarje, usposabljanje, izobraževanje ipd. V zbirki 88 e-(pregledov) novosti se je nahajalo 46 različnih dogodkov, kjer je šlo pretežno za slovenske konference s krepkim poudarkom na varnosti, pravi in informatiko. Ta entiteta je v bistvu zelo močno povezana z entiteto "Avtor". Razni avtorji z MNZ in OVS so v preteklem obdobju obiskali določene konference.
- Revija: najbolj pogosto so bili obdelani članki iz revije Police review, Pravna praksa, Jane's intelligence review, Kriminalistik, Policing, Polizia moderna, Die Polizei, Police chief, Revija obramba, Delo, Der Kriminalist, Intersec, Uradni list RS, Varnost, Der Spiegel idr.

- Deskriptor ali predmetna oznaka: prevladujejo predmetne oznake (geslovnik je vseboval 3218 predmetnih oznak) kot so npr. kriminaliteta, nasilje, policija, politika, postopek, praksa, pravo, preiskave, preprečevanje, preprečevanje kriminalitete, sistemi, sodelovanje, statistika, strategije idr. Skratka, predmetne oznake s področja prava ne prevladujejo! V tej pilotni raziskavi se bom lahko nekoliko podrobneje posvetil zgolj entitetama "Področje" in "Avtor".

2.2 Primerjava med entitetama »Področje« in »Avtor«

2.2.1 Slika 2: Del vizualnega stolpčnega seznama dveh entitet

Slika 2 prikazuje del vizualnega stolpčnega seznama dveh entitet, kjer med sabo primerjamo področja in avtorje. Črni stolpci na levi strani obeh seznamov ponazarjajo pogostost pojavljanja posameznih področij in avtorjev znotraj 88 e-(pregledov) novosti. Opazimo lahko, da se nekatera področja nahajajo v vseh dokumentih (npr. 34, 343, 343.8, 35, 351.74), medtem ko se določena področja redkeje pojavljajo (npr. 37, 005, 342.7, 340.6). Omenjena ugotovitev nam nič ne pove o dejanski pogostosti zastopanosti publikacij znotraj 38 različnih področij. Prav zaradi tega sem še na COBISS/COBIB izvedel 38 ustreznih poizvedb, ki sicer ne povsem natančno prikažejo dejansko število klasificiranih publikacij (npr. poizvedba: CR=MNZRS* and (UC=35 OR SU=javna uprava OR SU=javni sektor)), ker na vzajemnem katalogu ne moremo povsem natančno izvesti poizvedovanje oziroma zadostiti vsemi

iskalnimi pogoji. Dobljene izide bi lahko poimenoval zgolj kot nekakšno sorazmerno natančno oceno glede pogostosti posameznih klasificiranih publikacij znotraj 88 e-(pregledov) novosti. Del izidov bom prikazal v naslednji preglednici.

2.2.2 Preglednica 1: Vplivnost posameznih področij znotraj e-(pregledov) novosti

UDK	Fp	Fcobib	Fcobib x Fp
351.74	88	4442	390896
343.8	88	1422	125136
343.3/.7	45	2481	111645
343.9	87	1054	91698
35	88	745	65560
32	86	692	59512
343.9	86	604	51944
351.78	68	726	49368
3	80	572	45760
343	88	503	44264
004	45	772	34740
351.81	80	432	34560
33	79	383	30257
65	82	354	29028
34	88	270	23760
342.7	42	532	22344
355.02	74	249	18426
336	44	386	16984
37	39	428	16692
340.6	42	370	15540
342	44	331	14564
347	81	168	13608
61	61	223	13603
1	56	241	13496
005	39	339	13221
9	56	222	12432
62	66	171	11286
351.75	58	186	10788
504	37	148	5476
0	52	70	3640
8	51	60	3060
6	38	41	1558
7	36	38	1368
5	35	37	1295
2	18	19	342
159.9	14	21	294
03	5	7	35
006	4	5	20

Preglednica 1 prikazuje vplivnost posameznih klasificiranih področij znotraj e-(pregledov) novosti s pomočjo množenja $F_{cobib} \times F_p$, ki se izračuna na osnovi števila publikacij po UDK področjih na COBISS/COBIB (F_{cobib}) in števila predstavnikov UDK področij znotraj 88 e-(pregledov) novosti (F_p). Večja kot je vrednost multiplikatorja, tem večja je tudi vplivnost določenega klasificiranega področja (npr. največjo vplivnost lahko pripisujemo področju UDK 351.74 – policija, katera vrednost znaša 390896, medtem ko je najnižja vrednost znašala 20 (006 standardizacija in standardi). UDK področja so naslednja (razvrščena od najvišjih do najnižjih vrednosti):

351.74 POLICIJA

343.8 IZVRŠEVANJE KAZNI. PREPREČEVANJE KAZNIVIH DEJANJ

343.3/.7 KRIMINALITETA. VRSTE KAZNIVIH DEJANJ

343.9 KRIMINOLOGIJA

35 JAVNA UPRAVA

32 POLITIKA. MEDNARODNA POLITIKA

343.98 KRIMINALISTIKA

351.7 8 JAVNA VARNOST

3 DRUŽBENE VEDE. SOCIOLOGIJA. STATISTIKA

343 KAZENSKO PRAVO

004 RAČUNALNIŠTVO

351.81 PROMET. PROMETNA POLICIJA

33 GOSPODARSTVO. GOSPODARSKE VEDE

65 VODENJE IN ORGANIZACIJA POSLOVANJA V INDUSTRIJI TRGOVINI IN PROMETU

34 PRAVO. MEDNARODNO PRAVO

342.7 ČLOVEKOVE PRAVICE

355.02 POLITIKA DRŽAVNE OBRAMBE

336 FINANCE. DENARNIŠTVO. BORZNIŠTVO

37 ŠOLSTVO. IZOBRAŽEVANJE

340.6 SODNE POMOŽNE VEDE. SODNA MEDICINA

342 USTAVNO PRAVO

347 CIVILNO PRAVO. ZASEBNO PRAVO

61 MEDICINA

1 FILOZOFIJA. PSIHOLOGIJA. ETIKA

005 MENEDŽMENT

9 DOMOZNANSTVO. ZEMLJEPIS. BIOGRAFIJE. ZGODOVINA
62 INŽENIRSKÉ VEDE. TEHNIKA NASPLOH
351.75 NADZOROVANJE JAVNEGA REDA IN MIRU
504 EKOLOGIJA
0 BIBLIOGRAFIJE. KNJIŽNIČARSTVO. PERIODIKA. NOVINARSTVO
8 JEZIKOSLOVJE. FILOLOGIJA
6 UPORABNE ZNANOSTI
7 UMETNOST. ARHITEKTURA. FOTOGRAFIJA. GLASBA. ŠPORT
5 MATEMATIKA. PRIRODOSLOVNE VEDE
2 RELIGIJA
159.9 PSIHOLOGIJA
03 ENCIKLOPEDIJE. LEKSIKONI. PRIROČNIKI
006 STANDARDIZACIJA. STANDARDI

Na osnovi izračunanih vrednosti bo možno v nadaljevanju izdelati karto informacijske ponudbe entitete »Področje«, ki bo nazorno pokazala vsebinsko težišče obdelanih publikacij v Specialni knjižnici MNZ in OVS. Informacijska ponudba Specialne knjižnice MNZ in OVS je v toliko pomembna, ker uporabnikom posreduje potencialne usmeritve o relevantnosti in aktualnosti določenih tem ali celo znanj, ki jim lahko pomagajo pri njihovem delu in/ali izobraževanju (npr. reševanje delovnih problemov, podiplomski študij). Informacijska ponudba je nekoliko subjektivne narave, kajti ustvarjajo jo bibliotekarji in koordinatorji znotraj Specialne knjižnice MNZ in OVS deloma na osnovi celovitega pregleda nad področji in preteklega povpraševanja uporabnikov po različnih vsebinah, vendar omenjeni javni uslužbenci mnogo energije vložijo tudi v iskanje novosti na spletu (npr. mednarodne zbirke podatkov, e- strokovne / znanstvene revije, zunanji iskalniki, portali).

Nekoliko podobno ugotovitev je možno prenesti na avtorje znotraj MNZ in OVS, kajti nekatere publikacije avtorjev so bile z vidika uslužbencev Specialne knjižnice MNZ in OVS bolj relevantne in dostopne (še zlasti dostopnost je zelo pomembno merilo). Prav zaradi tega so bile te publikacije predmet formalne in vsebinske obdelave ter zato shranjene v lokalno bazo podatkov COBISS/MNZRS (npr. Petrič, Vedenik, Huselja, Žaberl, Batis). Na osnovi aktualnih avtorjev, ki so zaposleni na MNZ in OVS bom izdelal omrežje entitete »Avtor«. Prav pri slednjem je možno odkriti bližino, oddaljenost in morebitno povezanost med njihovimi zanimanji. S pomočjo tovrstne analize bi lahko odgovoril na različna pomembna vprašanja, ki se v tem vpogledu porajajo npr. kakšen je vsebinski razpon avtorjev, o katerih temah pišejo, ali objavljajo v tujih revijah, koliko je izvernih znanstvenih člankov, ali so

nekateri avtorji med sabo povezani, iz katerih organizacijskih enot izhajajo in ali obstaja v tej zvezi skrito vedenje, ki bi lahko omogočilo učinkovitejše sodelovanje med posameznimi organizacijskimi enotami, v kolikšni meri pokrivajo različna področja, ki so z vidika MNZ in OVS pomembna, katera znanja potrebujejo, katera znanja imajo, na katerih konferencah, seminarjih, posvetovanjih so v preteklosti že sodelovali, ali se predvsem ukvarjajo s pravnimi področji, koliko publikacij izdajajo povprečno na leto?

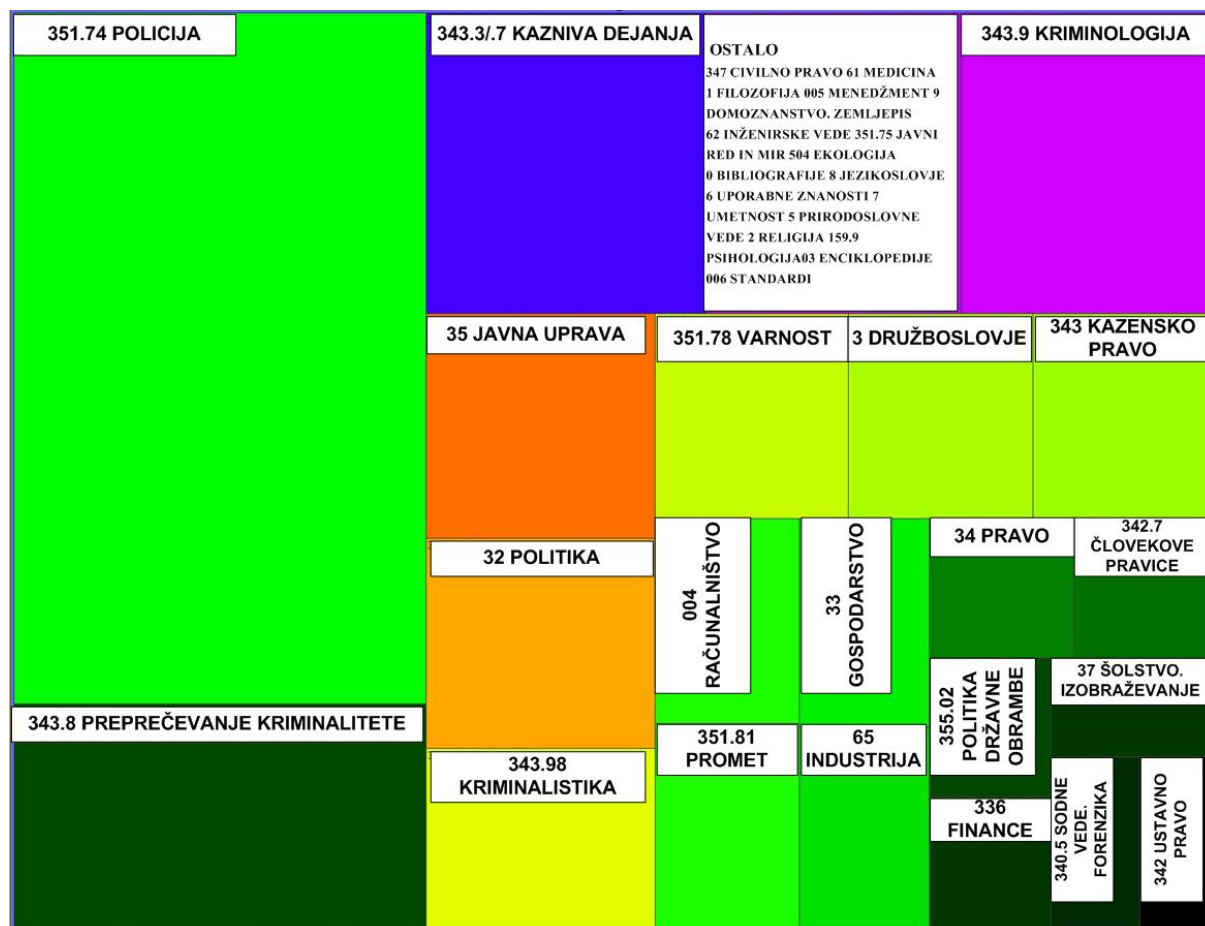
V tem delu zaradi časovnih razlogov ne bom zmozel odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja, saj sem zgolj želel nakazati izjemen potencial, ki jo premore tovrstna raziskava!

Kot prvo naj izdelam karto informacijske ponudbe. Preden to storim bom vrednosti zmnožkov preračunal v odstotke.

2.3 Preglednica 2: Vplivnost posameznih UDK področij v odstotkih

R	Področje	% MP
1	351.74 POLICIJA	27,95708768
2	343.8 IZVRŠEVANJE KAZNI. PREPREČEVANJE KAZNIVIH DEJANJ	8,94979259
3	343.3/.7 KRIMINALITETA. VRSTE KAZNIVIH DEJANJ	7,984909169
4	343.9 KRIMINOLOGIJA	6,558289229
5	35 JAVNA UPRAVA	4,68888571
6	32 POLITIKA. MEDNARODNA POLITIKA	4,256329567
7	343.98 KRIMINALISTIKA	3,715062223
8	351.7 8 JAVNA VARNOST	3,530825347
9	3 DRUŽBENE VEDE. SOCIOLOGIJA. STATISTIKA	3,272779288
10	343 KAZENSKO PRAVO	3,16578458
11	004 RAČUNALNIŠTVO	2,484623087
12	351.81 PROMET. PROMETNA POLICIJA	2,471749392
13	33 GOSPODARSTVO. GOSPODARSKE VEDE	2,163996567
14	65 VODENJE IN ORGANIZACIJA POSLOVANJA V INDUSTRIJI TRGOVINI IN PROMETU	2,07609784
15	34 PRAVO. MEDNARODNO PRAVO	1,699327707
16	342.7 ČLOVEKOVE PRAVICE	1,598054642
17	355.02 POLITIKA DRŽAVNE OBRAMBE	1,317837219
18	336 FINANCE. DENARNIŠTVO. BORZNIŠTVO	1,21470462
19	37 ŠOLSTVO. IZOBRAŽEVANJE	1,193820627
20	340.6 SODNE POMOŽNE VEDE. SODNA MEDICINA	1,11142898
21	342 USTAVNO PRAVO	1,041624946
22	347 CIVILNO PRAVO. ZASEBNO PRAVO	0,973251323
23	61 MEDICINA	0,97289372
24	1 FILOZOFIJA. PSIHOLOGIJA. ETIKA	0,965241024
25	005 MENEĐMENT	0,945572879
26	9 DOMOZNAVSTVO. ZEMLJEPIS. BIOGRAFIJE. ZGODOVINA	0,889143184
27	62 INŽENIRSKÉ VEDE. TEHNIKA NASPLOH	0,807180661
28	351.75 NADZOROVANJE JAVNEGA REDA IN MIRU	0,771563439
29	504 EKOLOGIJA	0,391646403
30	0 BIBLIOGRAFIJE. KNJIŽNIČARSTVO. PERIODIKA. NOVINARSTVO	0,260334716
31	8 JEZIKOSLOVJE. FILOLOGIJA	0,218852811
32	6 UPORABNE ZNANOSTI	0,11142898
33	7 UMETNOST. ARHITEKTURA. FOTOGRAFIJA. GLASBA. ŠPORT	0,09784008
34	5 MATEMATIKA. PRIRODOSLOVNE VEDE	0,092619082
35	2 RELIGIJA	0,02446002
36	159.9 PSIHOLOGIJA	0,021027035
37	03 ENCIKLOPEDIJE. LEKSIKONI. PRIROČNIKI	0,002503218
38	006 STANDARDIZACIJA. STANDARDI	0,001430411

Preglednica 2 prikazuje vplivnost posameznih UDK področij v obliki ranga (R) in odstotkih (MP %). Na osnovi teh podatkov sem lahko izdelal karto informacijske ponudbe (podrobneje v nadaljevanju).

2.3.1 Slika 3: Karta informacijske ponudbe 88 e-(pregledov) novosti

Slika 3 na osnovi predhodnih podatkov prikazuje karto informacijske ponudbe 88 e-(pregledov) novosti. Obravnavana vizualizacijska tehnika daje nazoren vpogled v vplivnost vseh preučevanih področij, kar se izraža s pomočjo velikosti določenega prostora v karti. Znotraj e-(pregledov) novosti krepko prevladujejo publikacije s področja policije, preprečevanja kriminalitete, kriminalitete, kriminologije, javne uprave in politike (vključuje tudi mednarodno politiko). V drugo skupino je možno prišteti kriminalistiko, javno varnost, družboslovje, kazensko pravo, računalništvo, promet, gospodarstvo, vodenje in organizacija poslovanja v industriji idr., pravo (vključuje tudi mednarodno pravo), človekove pravice, politiko državne obrambe, finance, izobraževanje, sodne vede in ustavno pravo. Vsa področja, katerih vplivnost je bila pod 1 %, sem združil v eno skupino. V to skupino z nižjo stopnjo vplivnosti spadajo naslednja področja (ta področja skupaj so dosegla okoli 7,60 %):

347 CIVILNO PRAVO. ZASEBNO PRAVO
 61 MEDICINA
 1 FILOZOFIJA. PSIHOLOGIJA. ETIKA
 005 MENEDŽMENT
 9 DOMOZNANSTVO. ZEMLJEPIS. BIOGRAFIJE. ZGODOVINA
 62 INŽENIRSKÉ VEDE. TEHNIKA NASPLOH
 351.75 NADZOROVANJE JAVNEGA REDA IN MIRU
 504 EKOLOGIJA
 0 BIBLIOGRAFIJE. KNJIŽNIČARSTVO. PERIODIKA. NOVINARSTVO
 8 JEZIKOSLOVJE. FILOLOGIJA
 6 UPORABNE ZNANOSTI
 7 UMETNOST. ARHITEKTURA. FOTOGRAFIJA. GLASBA. ŠPORT
 5 MATEMATIKA. PRIRODOSLOVNE VEDE
 2 RELIGIJA
 159.9 PSIHOLOGIJA
 03 ENCIKLOPEDIJE. LEKSIKONI. PRIROČNIKI
 006 STANDARDIZACIJA. STANDARDI

Kot je bilo možno iz vseh izidov razbrati je bilo še zlasti dejstvo, da so publikacije s področja prava v najširšem smislu manj pogosto zastopane, kar pomeni, da je vplivnost tega področja znotraj 88 e-(pregledov) novosti nekoliko manjša, saj zavzema range od 22, 21, 16, 15 do 11 mesta.

Na podlagi analize informacijske ponudbe Specialne knjižnice MNZ in OVS sem lahko prispel do ugotovitve, da si delovna organizacija MNZ in OVS prizadeva ohranjati socialno, pravično in varno družbo (v širšem in ožjem smislu: na mednarodnem in državnem nivoju). Povrhu tega je v bistvu ena od prioritet te delovne organizacije tudi v tem, da s preventivnimi strategijami in taktikami izboljšajo socialnost, pravičnost in varnost tako znotraj države kot tudi zunaj nje. Glavni vsebinski koncepti socialnost, pravičnost in varnost so tudi kot je analiza pokazala glavno vodilo pri sestavljanju mesečnih e-(pregledov) novosti. V kolikšni meri delovna organizacija MNZ in OVS zmore uporabiti ta ponujena znanja bo v naslednjem poglavju pokazala analiza notranje izposoje. Preden preidem na to analizo bom najprej izvedel analizo aktualnih avtorjev, ki so zaposleni na MNZ in OVS. Pri tem sem izločil vse tiste osebe, ki so že ali v pokoju ali zapustili delovno organizacijo. Zajel sem 101 aktualnih avtorjev, od katerih publikacije so bile s strani Specialne knjižnice MNZ in OVS formalno in vsebinsko obdelane. Več o tem v nadaljevanju.

2.4 Analiza omrežja avtorjev

Kot prvo sem pripravil podatke s pomočjo poizvedb o aktualnih avtorjih (so zaposleni na MNZ in OVS – kvalitativna analiza je pokazala, da je okoli 59 avtorjev) na vzajemnem katalogu COBISS/COBIB. Dobljene zapise sem izvozil v .RIS format, nakar sem tovrstne datoteke uvozil v programsko orodje JabRef. V nadaljevanju sem te zapise shranil v .BIB format in izvozil v .ODS format ter ga pretvoril v .XLS (Excel). Tako pripravljene podatke sem procesiral skozi programsko orodje Network workbench tool, ki omogoča vizualizacijo in analizo različnih vrst omrežij.

2.4.1 Poizvedbe na COBISS/COBIB

Poizvedbe sem razdelil v tri skupine, ki so naslednje:

- bolj obdelani in ustvarjalni avtorji (število zadetkov po izvedeni poizvedbi je bilo 232):

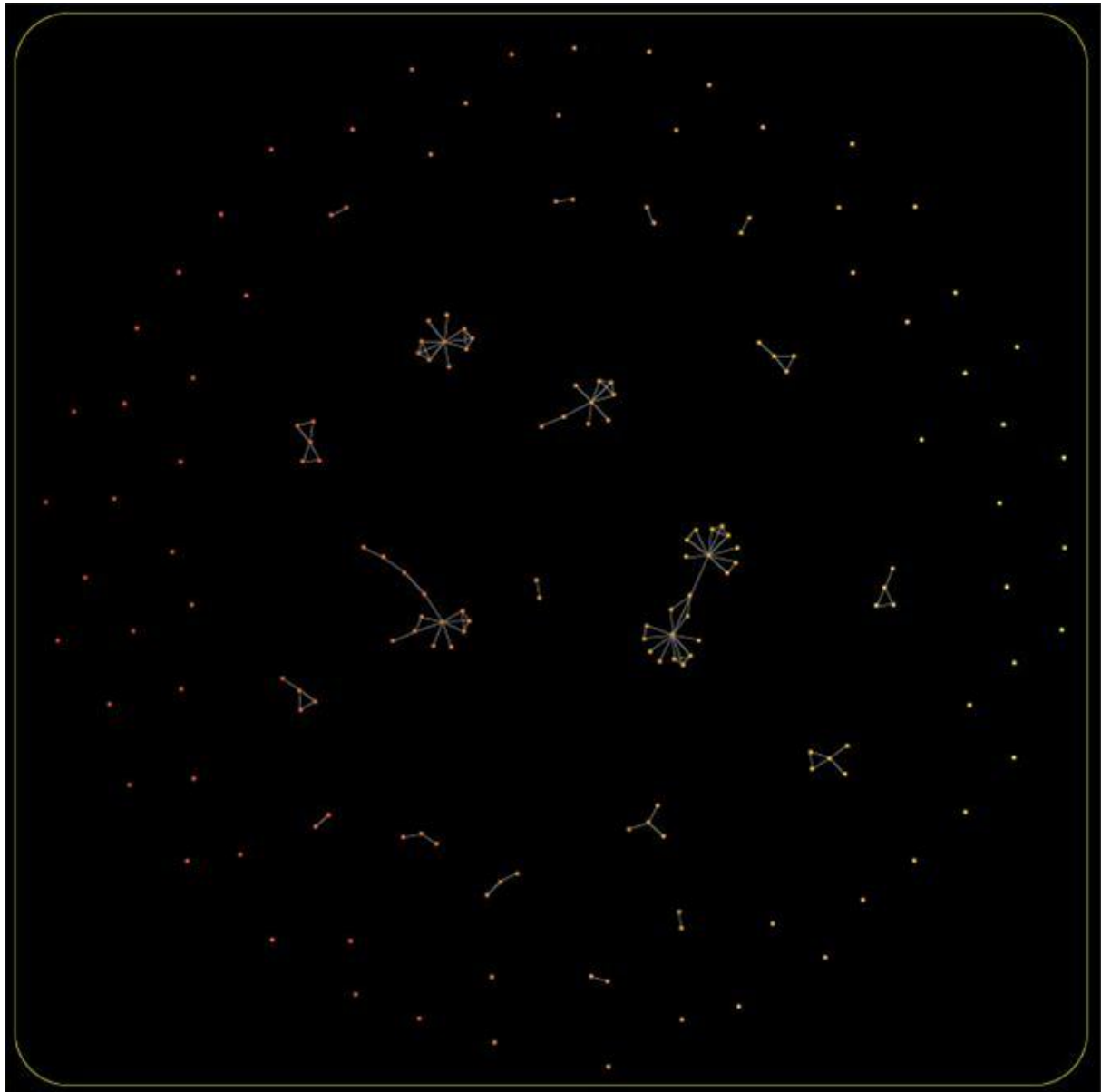
PY=2004:2011 and CR=MNZRS* and (AU=petrič, kar* OR AU=vedenik, leo* OR AU=huselja, adi* OR AU=žaberl, mirosla* OR AU=Batis, Roma* OR AU=trapečar, mate* OR AU=Gostič, Štefa* OR AU=klemenčič, Fran* OR AU=Gorenak, Vink* OR AU=jarc, srečk* OR AU=kovač, jožef* OR AU=šumi, rober* OR AU=keržan, dorija* OR AU=žagar, damja* OR AU=anželj, dark*)

- manj obdelani in manj ustvarjalni avtorji (število zadetkov po izvedeni poizvedbi je bilo 101): PY=2004:2011 and CR=MNZRS* and (AU=nunič, mil* OR AU=Povše Pesrl, Terezija OR AU=božnik, dea* OR AU=bračko, andre* OR AU=drobnič, katj* OR AU=golob, monik* OR AU=herbaj, elvi* OR AU=klančnik, anto* OR AU=kolenc, tadej* OR AU=senčar, aloj* OR AU=slokan, simo* OR AU=sušanj, rober* OR AU=šekoranja, brank* OR AU=bobnar, tatjan* OR AU=djordjević, nin* OR AU=fischinger, tade* OR AU=jaršin, reimond OR AU=kosmač, fran* OR AU=kursar trček, ante* OR AU=rupnik, jane* OR AU=stare, dark* OR AU=sušnik, pete*)

- avtorji, ki so manj publicirali (število zadetkov po izvedeni poizvedbi je bilo 36):

PY=2004:2011 and CR=MNZRS* and (AU=pur, aleksande* OR AU=blažina, Brun* OR AU=bradač, lad* OR AU=confidenti, dea* OR AU=demšar, jako* OR AU=globočnik, nataš* OR AU=govekar, evge* OR AU=kodrič, rajk* OR AU=kovše, rober* OR AU=krope, srečk* OR AU=miklavčič, danic* OR AU=mikola, andre* OR AU=mikulan, marij* OR AU=mravlja, matja* OR AU=mudri, vladisla* OR AU=pavletič, andre* OR AU=smolej, boštja* OR AU=vučko, igo* OR AU=česnik, evgen OR AU=šipec, liljan* OR AU=škerl, primo* OR AU=šuštar, špel*)

Izide sem uvozil v JabRef in jih shranil v .BIB formatu, nakar sem jih s programskim orodjem Network workbench analiziral. Preučeval sem povezave med aktualnimi avtorji, ki so zaposleni na MNZ in OVS.

2.4.2 Slika 4: Omrežje sopojavljanja avtorjev, ki so zaposleni na MNZ in OVS

Slika 4 prikazuje omrežje sopojavljanja oziroma sodelovanja avtorjev, ki so zaposleni na MNZ in OVS. Graf nam daje vedeti, da sodelovanja med temi avtorji ni prav veliko, saj vsebuje zgolj štiri sorazmerno »kompleksnejše« mikrografe. Najbolj sodelovalni avtorji izhajajo iz organizacijskih enot kot so Policijska akademija, Nacionalni preiskovalni urad, Služba za obrambno in varnostno načrtovanje in Specialna knjižnica MNZ ter OVS. Ostali avtorji so mnogo bolj osamljeni oziroma manj sodelovalno organizirani. Mnogo aktualnih avtorjev z MNZ in OVS se ne povezuje z drugimi avtorji z MNZ ter OVS, kar lahko slabo vpliva na rast ali razcvet določene delovne organizacije (možgani organizacije zakrnijo). Z

ozirom na dejstvo, da je pričujoča pilotna raziskava namenjena širši javnosti, je jasno, da ne bom mogel objaviti podrobnejše ugotovitve o avtorjih in njihovih znanjih, ker so preveč zaupne narave. Priporočil bi pa izvedbo povsem interne raziskave, ki bi po moji oceni dajala izjemno koristne povratne informacije o znanjih, ki jih MNZ in OVS v obliki avtorjev ima.

3 Analiza informacijskega povpraševanja v Specialni knjižnici MNZ in OVS

Kot prvo je pri tej zahtevni analizi potrebno poudariti, da je le-ta zaradi kadrovskih (priprava podatkov je za posameznika zelo zamudna), tehnoloških (izvozne možnosti podatkov znotraj programskega segmenta COBISS/IZPISI/IZPOSOJA niso prilagojene za kakovostno in kompleksno pripravo podatkov, zaradi česar je potrebno vložiti mnogo ročnega dela npr. avtomatični izpis izposoje po podrobnejših UDK vrsticah ni možen in je bilo potrebno intelektualno klasificirati gradiva, ki so se v preteklosti izposojala) in časovnih omejitvah (npr. objava e-novosti, obsežen program dela) nekoliko okrnjena. Navkljub tem nesrečnim omejitvam ocenjujem, da sem kot končni izid dobil zanimive (morda celo presenetljive?) in uporabne povratne informacije.

Prvotno sem nameraval intelektualno klasificirati OPAC seznam Najbolj brane knjige, revije in e-gradiva, kar bi bilo za pripravljalca podatkov v krajšem časovnem obdobju neuresničljivo. Prav zaradi tega sem se odločil za seznam iz programskega segmenta COBISS/IZPISI/IZPOSOJA/Najbolj iskana gradiva, ki se precej razlikuje od prej omenjenega, saj ne vsebuje podatkov o številu izposoj npr. revije Pravna praksa. S tem je področje »UDK 34 Pravo. Mednarodno pravo« izgubilo na vplivnosti. Drugi vidik, ki se zdi nič manj problematičen je v tem, da v Specialni knjižnici s pomočjo avtomatične izposoje ne moremo spremljati število izposojenih člankov. Članki sicer predstavljajo glavni delež slehernih e-(pregledov) novosti. Obstaja možnost spremljanja izposoje člankov, vendar je ta povezana z dodatnimi delovnimi vložki, ki v bistvu presegajo zmogljivost kadrov v Specialni knjižnici.

Na koncu naštevanja problemov pri tej analizi, bi se še dotaknil spremljanja in analize spletnih dejavnosti uporabnikov, ki obiskujejo spletne strani MNZ in Specialne knjižnice. Prav te dejavnosti v Specialni knjižnici spremljam in analiziram, vendar povsem nove izide nisem uspel vgraditi v analizo informacijske ponudbe in povpraševanja uporabnikov Specialne knjižnice MNZ in OVS.

V tem kratkem vpogledu v probleme, ki so bili pri tej raziskavi prisotni, sem spoznal, da naša Specialna knjižnica težje uresničuje glavno poslanstvo sodobnih knjižnic, da razvijajo in koordinirajo kolektivno in poslovno inteligenco na MNZ in OVS (v svetu je verjetno malo takšnih knjižnic, ki omenjeno poslanstvo zadovoljujejo?). Prav zaradi tega ta inteligenca ostane v surovi obliki oziroma skrita in s tem posledično neuporabljena. Ta problem je lahko tudi problem najvišjega vodstva, ki za učinkovito odločanje potrebuje tudi skrita znanja?!?!

3.1 Preglednica 3: Odstotek izposoje gradiva po UDK področjih

Področja po UDK	Izposoja	%IZP
351.74	615	26,70429874
343.98	155	6,730351715
65	151	6,556665219
62	132	5,731654364
004	122	5,297438124
343.9	111	4,819800261
343.3/.7	107	4,646113765
7	103	4,472427269
343.8	88	3,821102909
32	86	3,734259661
3	84	3,647416413
35	79	3,430308294
343	65	2,822405558
340.6	43	1,867129831
34	41	1,780286583
8	38	1,650021711
355.02	35	1,519756839
005	30	1,302648719
61	28	1,215805471
1	26	1,128962223
342.7	22	0,955275727
351.78	22	0,955275727
0	20	0,868432479
351.81	19	0,825010855
351.75	18	0,781589231
33	13	0,564481112
336	12	0,521059488
5	9	0,390794616
2	5	0,21710812
342	5	0,21710812
347	5	0,21710812
6	4	0,173686496
006	3	0,130264872
03	2	0,086843248
159.9	2	0,086843248
9	2	0,086843248
504	1	0,043421624
37	0	0

Preglednica 3 prikazuje odstotek izposoje gradiva v knjižničnem oddelku (čitalniška izposoja ni vključena zaradi navedenih razlogov na prejšnji strani) po UDK področjih. Ob primerjavi med izidi informacijske ponudbe in izposoje je možno ugotoviti, da obstajajo večje razlike o katerih bom poročal v nadaljevanju, ko bom izdelal karto povpraševanja po gradivih. Pomen

UDK vrstilcev znotraj preglednice 3 je naslednji (razvrščeni so od najvišjih do najnižjih vrednosti):

351.74 POLICIJA

343.98 KRIMINALISTIKA

65 VODENJE IN ORGANIZACIJA POSLOVANJA V INDUSTRIJI TRGOVINI IN PROMETU

62 INŽENIRSKÉ VEDE. TEHNIKA NASPLOH

004 RAČUNALNIŠTVO

343.9 KRIMINOLOGIJA

343.3/.7 KRIMINALITETA. VRSTE KAZNIVIH DEJANJ

7 UMETNOST. ARHITEKTURA. FOTOGRAFIJA. GLASBA. ŠPORT

343.8 IZVRŠEVANJE KAZNI. PREPREČEVANJE KAZNIVIH DEJANJ

32 POLITIKA. MEDNARODNA POLITIKA

3 DRUŽBENE VEDE. SOCIOLOGIJA. STATISTIKA

35 JAVNA UPRAVA

343 KAZENSKO PRAVO

340.6 SODNE POMOŽNE VEDE. SODNA MEDICINA

34 PRAVO. MEDNARODNO PRAVO

8 JEZIKOSLOVJE. FILOLOGIJA

355.02 POLITIKA DRŽAVNE OBRAMBE

005 MENEDŽMENT

61 MEDICINA

1 FILOZOFIJA. PSIHOLOGIJA. ETIKA

342.7 ČLOVEKOVE PRAVICE

351.78 JAVNA VARNOST

0 BIBLIOGRAFIJE. KNJIŽNIČARSTVO. PERIODIKA. NOVINARSTVO

351.81 PROMET. PROMETNA POLICIJA

351.75 NADZOROVANJE JAVNEGA REDA IN MIRU

33 GOSPODARSTVO. GOSPODARSKE VEDE

336 FINANCE. DENARNIŠTVO. BORZNIŠTVO

5 MATEMATIKA. PRIRODOSLOVNE VEDE

2 RELIGIJA

342 USTAVNO PRAVO

347 CIVILNO PRAVO. ZASEBNO PRAVO

6 UPORABNE ZNANOSTI

006 STANDARDIZACIJA. STANDARDI

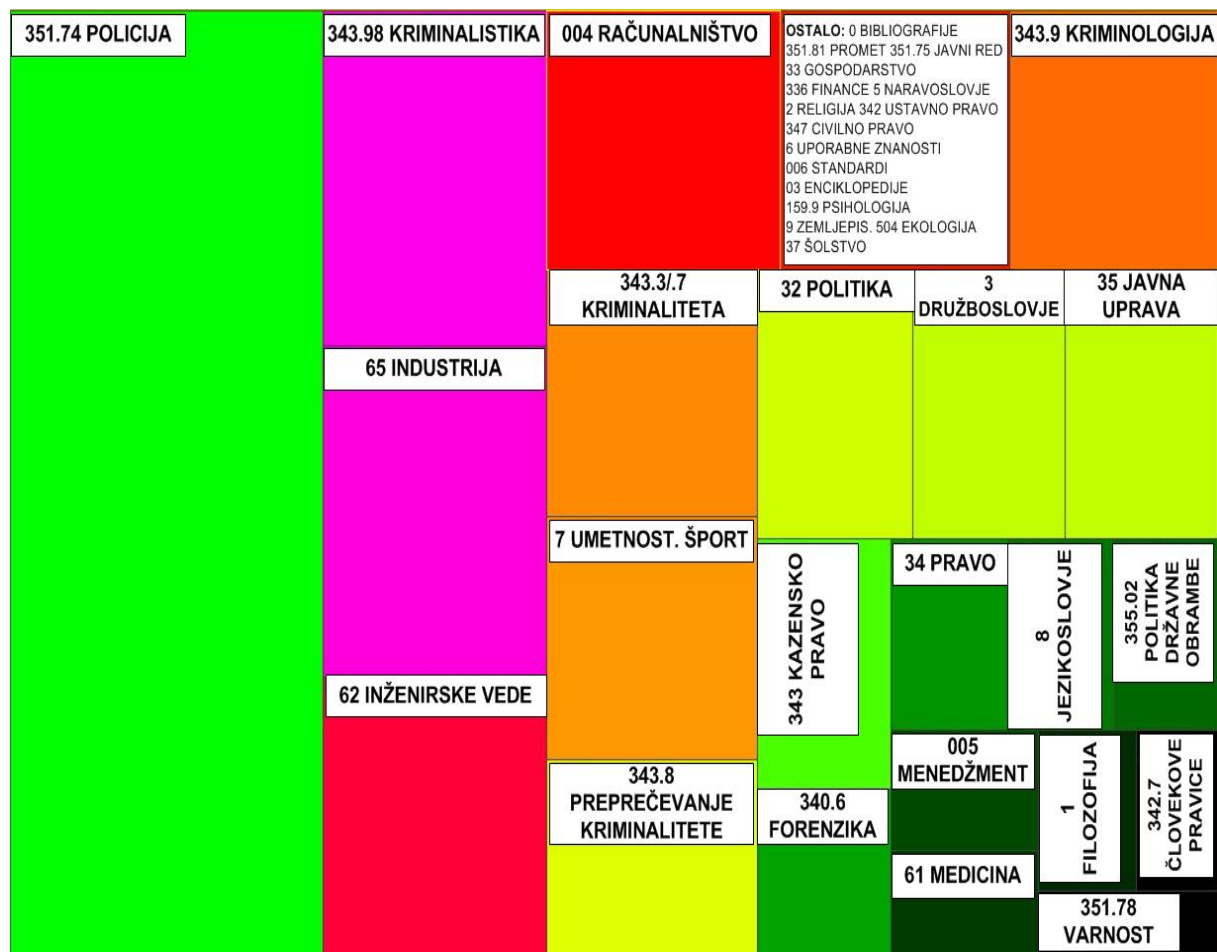
03 ENCIKLOPEDIJE. LEKSIKONI. PRIROČNIKI

159.9 PSIHOLOGIJA

9 DOMOZNANSTVO. ZEMLJEPIS. BIOGRAFIJE. ZGODOVINA

504 EKOLOGIJA

37 ŠOLSTVO. IZOBRAŽEVANJE

3.1.1 Slika 5: Karta izposoje v knjižničnem oddelku Specialne knjižnice

Slika 5 prikazuje karto izposoje v knjižničnem oddelku Specialne knjižnice MNZ in OVS.

Karta izposoje gradiva daje nazoren vpogled v dejansko uporabo ponujenih gradiv vseh preučevanih področij, kar se izraža s pomočjo velikosti določenega prostora v karti (gl. tudi sliko 3). Pri izposoji gradiva v knjižničnem oddelku krepko prevladujejo publikacije s področja policije, kriminalistike, vodenja in organizacije poslovanja v industriji, trgovini idr., inženirskih ved in tehnike, računalništva in informatike, kriminologija, kriminalitete in umetnosti ter športa. V drugo skupino je možno prišteti preprečevanje kriminalitete, politiko,

družboslovje, javno upravo, kazensko pravo, pravo, jezikoslovje, politiko državne obrambe, forenziko, menedžment, medicino, filozofijo, človekove pravice in varnost. Vsa področja, katerih odstotni delež je bil nižji od 0,9552 %, sem združil v eno skupino (gl. karto pod ostalo). V primeru, da bi vzel isti pogoj kot pri karti informacijske ponudbe (< 1 %), bi pod področje »Ostalo« lahko uvrstil tudi področji kot sta »342.7 Človekove pravice in 351.78 Javna varnost« (odstotni delež tega področja bi bil 7,12 %, torej podoben kot pri karti informacijske ponudbe). Obe področji sta v bistvu tudi ključnega pomena za delovanje MNZ in OVS, ker predstavljata globalno bistvo delovanje delovne organizacije MNZ in OVS (gl. koncept: socialnost, pravičnost in varnost). Prav zaradi tega sem se odločil, da z zniževanjem merila z vizualizacijo nazorno predstavim skromno zanimanje uporabnikov za obe področji (o tem fenomenu podrobneje še kasneje). V skupino z nižjim odstotnim deležem spadajo naslednja področja (ta področja so skupaj dosegla okoli 5,21 %):

0 BIBLIOGRAFIJE. KNJIŽNIČARSTVO. PERIODIKA. NOVINARSTVO

351.81 PROMET. PROMETNA POLICIJA

351.75 NADZOROVANJE JAVNEGA REDA IN MIRU

33 GOSPODARSTVO. GOSPODARSKE VEDE

336 FINANCE. DENARNIŠTVO. BORZNIŠTVO

5 MATEMATIKA. PRIRODOSLOVNE VEDE

2 RELIGIJA

342 USTAVNO PRAVO

347 CIVILNO PRAVO. ZASEBNO PRAVO

6 UPORABNE ZNANOSTI

006 STANDARDIZACIJA. STANDARDI

03 ENCIKLOPEDIJE. LEKSIKONI. PRIROČNIKI

159.9 PSIHOLOGIJA

9 DOMOZNANSTVO. ZEMLJEPIS. BIOGRAFIJE. ZGODOVINA

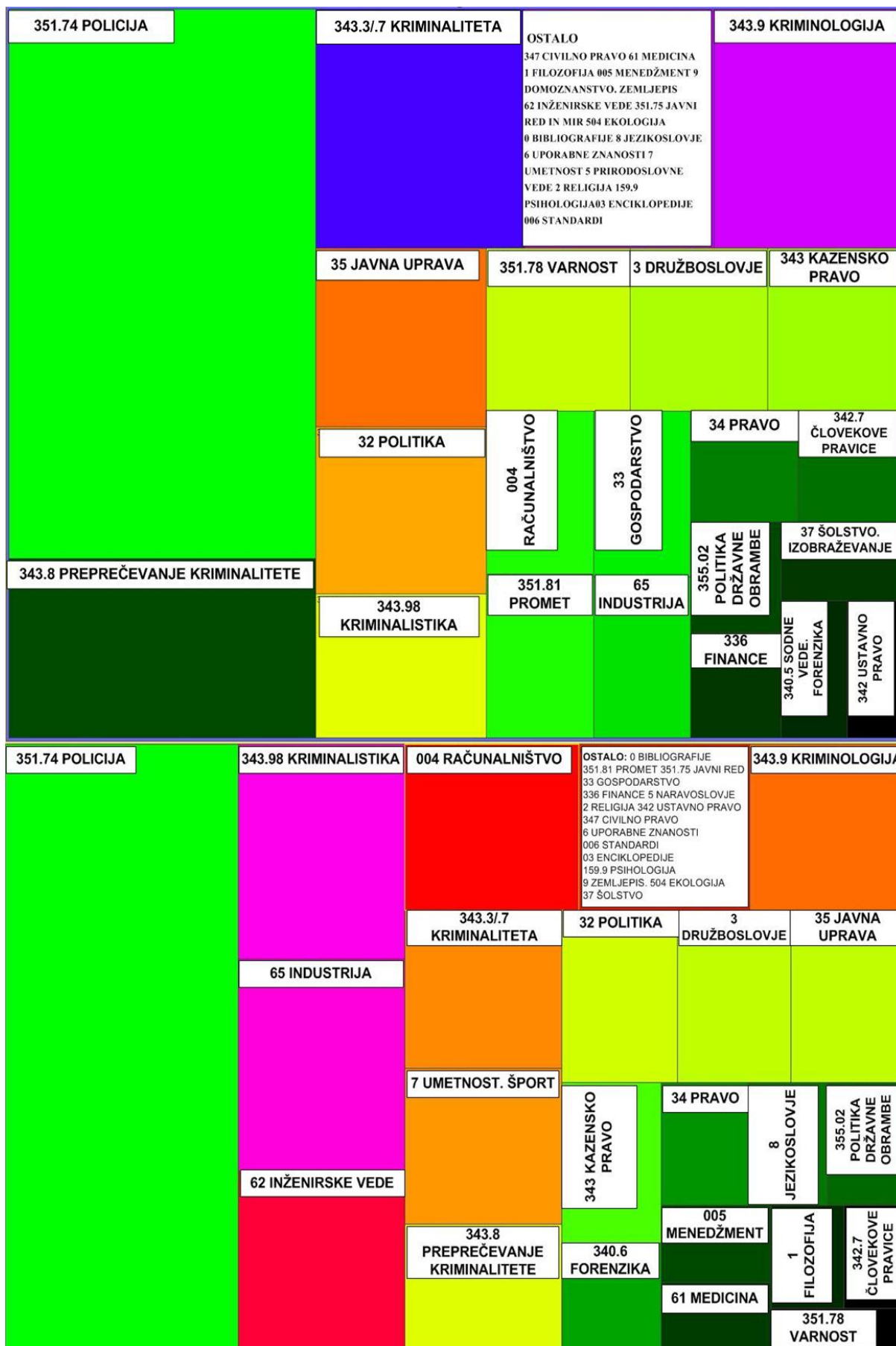
504 EKOLOGIJA

37 ŠOLSTVO. IZOBRAŽEVANJE

Na osnovi teh izidov je možno ugotoviti, da so publikacije s področja prava v najširšem smislu še manj pogosto zastopane kot pri informacijski ponudbi, dokazujejo doseženi rangi od 14 (kazensko pravo), 16 (pravo, mednarodno pravo), 31 (ustavno pravo) in 32 (zasebno in civilno pravo) mesta. Ob tej ugotovitvi je ponovno potrebno poudariti omejitve in probleme, ki sem jih predstavil v uvodu tega poglavja.

Na podlagi analize informacijskega povpraševanja uporabnikov v Specialni knjižnici MNZ in OVS sem lahko ugotovil, da se člani delovne organizacije MNZ in OVS manj zanimajo za socialne, pravne in varnostne vsebine z ozirom na dejstvo, da je informacijska ponudba Specialne knjižnice MNZ in OVS dokaj velika. Nekoliko bolj presenetljivi so izidi glede zanimanja uporabnikov za področja, ki so v informacijski ponudbi manj zastopana. V tem vpogledu bi izpostavil sorazmerno veliko zanimanje uporabnikov za področje vodenje in organizacijo poslovanja v industriji, trgovini idr., inženirske vede in tehniko ter umetnosti in športa (še zlasti šport npr. borilne veščine). Veliko presenečenje predstavlja tudi sorazmerno nizek odstotkovni delež področja preprečevanja kriminalitete, kajti informacijska ponudba s tega področja je bila v letih od 2004 do 2011 zelo velika. Omenil sem že, da je v bistvu ena od prioritet MNZ in OVS tudi v tem, da s preventivnimi strategijami in taktikami izboljšajo socialnost, pravičnost in varnost tako znotraj države kot tudi zunaj nje, vendar dobljeni izidi kažejo manjšo preventivno naravnost. Uporabniki oziroma člani delovne organizacije MNZ in OVS na določenih ključnih področjih manj uporabljajo ponujena znanja morda ne toliko v operativnem, ampak bolj v inovativnem pogledu. V nekaterih organizacijskih enotah na MNZ in OVS najbrž res ne potrebujejo veliko različnih znanj, ampak kadri bolj kot ne izvajajo rutinska in operativna dela? Katere organizacijske enote bi lahko to bile, bi bilo možno na podlagi temeljite interne raziskave informacijske ponudbe in povpraševanja uporabnikov ugotoviti? Prav tako bi bilo možno ugotoviti, katere organizacijske enote potrebujejo različna znanja z različnih področij znanosti in strok, da bi lahko tudi z inovativnimi metodami rešili delovne / poslovne probleme (npr. analiza omrežja avtorjev in vsebine, ki izhajajo iz različnih služb, uradov in direktorats).

V naslednjem podpoglavju bom poskusil odkriti še druge zanimivosti, kajti še podrobneje bom primerjal med sabo informacijsko ponudbo in povpraševanje uporabnikov. V ta namen bom ponovno uporabil vizualizacijsko tehniko drevesne mape ali karto, ki bo ponovno nazorno izpostavila podobnosti in razlike med informacijsko ponudbo ter povpraševanjem notranjih uporabnikov Specialne knjižnice MNZ in OVS. Uporabniki, ki so sicer zaposleni po različnih organizacijskih enotah v tej javni pilotni raziskavi ni možno izpostaviti. Prav zaradi tega bi ponovno predlagal interno raziskavo o potrebnih in manjkajočih znanjih na MNZ in OVS, pri kateri bi lahko ključno vlogo odigrala Specialna knjižnica MNZ in OVS, saj ima širok vsebinski vpogled nad različnimi znanstvenimi in strokovnimi področij. Ob vsem tem se mi poraja morda upravičen dvom o pomanjkljivem zavedanju povezanosti med različnimi organizacijskimi enotami, ki morda podobno kot zaposleni v proizvodnji ne vedo kaj delajo njihovi predhodniki?

3.2 Slika 6: Primerjava med informacijsko ponudbo in povpraševanjem

Slika 6 prikazuje primerjavo med informacijsko ponudbo in povpraševanjem s pomočjo vizualizacijske tehnike drevesne mape ali karte. Omenjen prikaz daje določen občutek o tem, koliko prostora določeno področje zavzema in povrh tega na katerem področju je več povpraševanja kot ponudbe? V ta namen sem izračunal dejavnik povpraševanja (D_{pov}) za vsa področja. Dejavnik povpraševanja pomeni razmerje med % povpraševanja po knjižničnem gradivu z določenega področja in % ponudbe knjižničnega gradiva z določenega področja. Dejavnik povpraševanja se izračuna na osnovi naslednjega matematičnega obrazca:

$$D_{pov} = \frac{(\%POV_{udk})}{(\%PON_{udk})}$$

1. $D_{POVUDK\ 0\ BIBLIOGRAFIJE} = 0,868432479 / 0,260334716 = 3,335830474$

Dobljena vrednost 3,335830474 pomeni, da je povpraševanje po knjižničnih gradivih s področja UDK 0 nekoliko večje kot je informacijska ponudba. Znanja s tega področja so zelo specializirana in le malo javnih uslužbencev z MNZ in OVS se razume na tovrstne vsebine. Omenjeno področje v bistvu glavnini posredno ponazarja tri poklicne profile t.j. bibliotekar, dokumentalist in novinar. Omenjenih poklicnih profilov je na MNZ in OVS zelo malo. Prav zaradi tega bi si dovolil končno oceno, da s tega področja ni bistveno potrebno povečati informacijsko ponudbo.

2. $D_{POVUDK\ 004\ RAČUNALNIŠTVO} = 5,297438124 / 2,484623087 = 2,13208923$

S področja računalništva in informatike je bilo 2,13208923 krat večje povpraševanje po knjižničnih gradivih kot je bila informacijska ponudba. Uporabniki, ki so si izposojali tovrstna knjižnična gradiva i so z različnih poklicnih funkcij npr. informatiki, policisti, administrativci, vodje služb. Izposojene vsebine so bile npr. v obliki zelo specializiranih gradiv (npr. Microsoft Server 2003), osnovnih znanj (npr. delo z Excelom) idr. Z ozirom na dobljen izid $D_{POV} = 2,13$ je možno zaključiti, da bi bilo smiselno informacijsko ponudbo s področja računalništva in informatike nekoliko popestriti (npr. nove oblike informacijskih sistemov, sociološko mreženje, nove metode s področja odkrivanja zakonitosti v podatkih, e-gradiva o Excel-u).

$D_{POV005\ MENEDŽMENT} = 1,302648719 / 0,945572879 = 1,377629104$

$D_{POV} = 1,38$ nam pove, da obstaja rahla prevlada povpraševanja nad ponudbo knjižničnega gradiva s področja menedžmenta. V tem primeru lahko ocenim, da sta ponudba in

povpraševanje sorazmerno usklajena. Dodatna informacijska ponudba v obliki e-gradiv o novih menedžerskih pristopih in rešitvah bi bila dobrodošla. Odjemalci tovrstnih knjižničnih gradiv so predvsem npr. vodje organizacijskih enot, vodje in člani projektnih / delovnih skupin.

$$D_{POV06 \text{ STANDARDIZACIJA}} = 0,130264872 / 0,001430411 = 91,06817195$$

$D_{POV} = 91,07$ pomeni sicer zelo visoka vrednost, vendar je bila tako ponudba kot tudi povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih izjemno nizka. Na tem področju ne vidim obveznih sprememb v obliki obogatene informacijske ponudbe. Uporabniki, ki na MNZ in OVS tovrstna gradiva so zelo redki (npr. bibliotekar, dokumentalist, menedžer kakovosti).

$$D_{POV03 \text{ ENCIKLOPEDIJE}} = 0,086843248 / 0,002503218 = 34,69263693$$

Za področje enciklopedij, leksikonov, priročnikov idr. velja podobno kot pri standardizaciji.

$$D_{POV1 \text{ FILOZOFIJA}} = 1,128962223 / 0,965241024 = 1,169616909$$

$D_{POV} = 1,17$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena. Uporabniki, ki si izposojajo tovrstna knjižnična gradiva so zelo redki (majhno povpraševanje in še manjša ponudba).

$$D_{POV159.9 \text{ PSIHOLOGIJA}} = 0,086843248 / 0,021027035 = 4,130075825$$

Povpraševanje po tovrstnem gradivu je večje kot je informacijska ponudba. Sicer velja za to področje podobno kot predhodno.

$$D_{POV2 \text{ RELIGIJA}} = 0,21710812 / 0,02446002 = 8,876040151$$

Velja podobno kot za predhodno področje.

$$D_{POV3 \text{ DRUŽBENE VEDE}} = 3,647416413 / 3,272779288 = 1,114470636$$

$D_{POV} = 1,11$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena. Število uporabnikov, ki se zanimajo za tovrstna knjižnična gradiva je precej več kot npr. filozofijo, religijo, standardizacijo. Glavni predstavniki tovrstnih uporabnikov so še zlasti družboslovci (npr. sociologi). Obogatitev informacijske ponudbe po moji oceni ni potrebna.

$$D_{POV32 \text{ POLITIKA}} = 3,734259661 / 4,256329567 = 0,877342697$$

$D_{POV} = 0,88$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena in da gre ta dejavnik rahlo v korist informacijske ponudbe. Za to področje obstaja že nekoliko več zanimanja (npr. nekateri predstavniki najvišjega vodstva na MNZ in OVS).

$$D_{POV33 \text{ GOSPODARSTVO}} = 0,564481112 / 2,163996567 = 0,260851205$$

$D_{POV} = 0,26$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje manj usklajeni, saj gre to razmerje bistveno v korist informacijske ponudbe. Zakaj naši uporabniki, ki so hkrati tudi v vlogi članov notranjih organizacijskih enot, manj potrebujejo tovrstna znanja, je v vsakem primeru zelo vmesno vprašanje?

$$D_{\text{POV336 FINANCE}} = 0,521059488 / 1,21470462 = 0,42895983$$

$D_{\text{POV}} = 0,43$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje manj usklajena, saj gre to razmerje bistveno v korist informacijske ponudbe. Veljalo bi si zastaviti isto vprašanje kot pri predhodnem področju.

$$D_{\text{POV34 PRAVO}} = 1,780286583 / 1,699327707 = 1,047641709$$

$D_{\text{POV}} = 1,05$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena. Na MNZ in OVS je sorazmerno malo število uporabnikov, ki se ukvarjajo s pravom v najširšem smislu. Po drugi strani je področje prava zelo razvejeno npr. na ustavno pravo, civilno pravo, zasebno pravo, kazensko pravo, policijsko pravo. V zbirko podatkov o izposojenem knjižničnem gradivu se ni uvrstila revija Pravna praksa, saj smo ta zapis preslikali pred letom 2004 v lokalno bazo podatkov COBISS/MNZRS. Prav ta revija je beležila v letih od 2004 do 2011 veliko število izposoj. Skratka, v vsakem primeru je povpraševanje po tovrstnih vsebinah mnogo večje kot je to ta pilotna raziskava pokazala.

$$D_{\text{POV340.6 SODNE VEDE}} = 1,867129831 / 1,11142898 = 1,679936248$$

$D_{\text{POV}} = 1,68$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje manj usklajena, saj gre razmerje v korist slednjemu. Mnogo knjižničnih gradiv s forenzično in analitično vsebino se navadno razvršča pod kriminalistiko. Uporabniki tovrstnih vsebin so večinoma zelo specializirani in izhajajo predvsem iz policijskih, kriminalističnih in forenzičnih organizacijskih enot. Po selitvi UKP in NPU na drugo lokacijo je povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih še pojemaleo.

$$D_{\text{POV342 USTAVNO PRAVO}} = 0,21710812 / 1,041624946 = 0,208432143$$

$D_{\text{POV}} = 0,21$ nam pove, da je informacijska ponudba in povpraševanje manj usklajena, saj je vrednost informacijske ponudbe precej višja. V prihodnje se bo povpraševanje po tovrstnih vsebinah po vsej verjetnosti povečalo zaradi prihoda tožilstva na MNZ in OVS. Tožilstvo bo prav gotovo preoblikovalo povpraševanje po knjižničnih gradivih (npr. zakon o tožilstvu).

$$D_{\text{POV342.7 ČLOVEKOVE PRAVICE}} = 0,955275727 / 1,598054642 = 0,597774133$$

$D_{\text{POV}} = 0,60$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje manj usklajena, saj gre razmerje v korist informacijske ponudbe, kajti povpraševanja po tovrstnih gradivih je sorazmerno malo! Prav s tem predznakom je nekoliko okrnjeno globalno vsebinsko poslanstvo, ki sem ga poimenoval kot triado "Socialnost, Pravičnost in Varnost"!

$$D_{\text{POV343 KAZENSKO PRAVO}} = 2,822405558 / 3,16578458 = 0,891534306$$

$D_{\text{POV}} = 0,69$ nam pove, da gre to razmerje v korist informacijske ponudbe. Uporabniki tovrstnih vsebin so pretežno zelo specializirani in izhajajo predvsem iz vrst policistov in kriminalistov.

$$D_{POV343.3/.7 \text{ KRIMINALITETA}} = 4,646113765 / 7,984909169 = 0,581861818$$

$D_{POV} = 0,58$ nam pove, da je informacijska ponudba precej večja od povpraševanja. Prav to dejstvo je lahko tudi povezano s spremembo geografske lokacije javnih uslužbencev UKP. V nadaljevanju bomo spoznali, da so uporabniki več povpraševali po knjižničnih gradivih s področja kriminalistike in kriminologije. Oboje se v vsakem primeru zelo tesno navezuje na kriminaliteto.

$$D_{POV343.8 \text{ PREPREČEVANJE KRIMINALITETE}} = 3,821102909 / 8,94979259 = 0,426948767$$

$D_{POV} = 0,43$ nam pove, da je informacijska ponudba precej večja od povpraševanja. To bi lahko pomenilo, da npr. kriminalisti idr. nimajo dovolj časa na voljo, da bi se ukvarjali s črpanjem inovativnega znanja iz literature, ampak so prisiljeni delovati rutinsko in operativno. Preprečevanje kriminalitete je pomembna naloga MNZ in OVS, saj spada v eno izmed treh ugotovljenih globalnih vsebinskih triad t.j. "Varnost – varna družba".

$$D_{POV343.9 \text{ KRIMINOLOGIJA}} = 4,819800261 / 6,558289229 = 0,734917307$$

$D_{POV} = 0,73$ nam pove, da je informacijska ponudba večja od povpraševanja. Vzroki so deloma znani in bili maloprej navedeni.

$$D_{POV343.98 \text{ KRIMINALISTIKA}} = 6,730351715 / 3,715062223 = 1,811639028$$

$D_{POV} = 1,81$ nam pove, da je informacijska ponudba manjša od povpraševanja. S kriminalističnimi temami se mnogokrat ukvarjajo javni uslužbenci MNZ in OVS, ki so vpisani na izredni diplomski ali podiplomski študij na Fakulteti za varnostne vede idr.

$$D_{POV347 \text{ CIVILNO PRAVO}} = 0,21710812 / 0,973251323 = 0,223075083$$

$D_{POV} = 0,22$ nam pove, da je informacijska ponudba precej večja od povpraševanja. Sicer je informacijska ponudba s tega področja dokaj nizka in znaša okoli 0,97 %, čeprav se to področje v preučevanih e-(pregledih) novostih pojavljalo 84 krat. Področje civilnega prava utegne biti v prihodnosti za javne uslužbence MNZ in OVS večjega pomena kot do sedaj?

$$D_{POV35 \text{ JAVNA UPRAVA}} = 3,430308294 / 4,68888571 = 0,731582833$$

$D_{POV} = 0,73$ nam pove, da je informacijska ponudba večja od povpraševanja. Morda bi veljalo tovrstno informacijsko ponudbo nekoliko zmanjšati?

$$D_{POV351.78 \text{ JAVNA VARNOST}} = 0,955275727 / 3,530825347 = 0,270553096$$

$D_{POV} = 0,27$ nam pove, da je informacijska ponudba precej večja od povpraševanja. Mnogo tovrstnih gradiv sicer pokriva področje UDK 351.74 policija. Izposojeno knjižnično gradivo je večinoma s področij kot npr. varnost in zdravje pri delu, varnostno načrtovanje, stavke, požari, nacionalna varnost, notranja varnost.

$$D_{POV351.74 \text{ POLICIJA}} = 26,70429874 / 27,95708768 = 0,955188861$$

$D_{POV} = 0,95$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena. Področje policije je zelo obsežno in pokriva teme kot so npr. organiziranost policije, policijsko pravo, upravljanje policije, menedžment policije, ocenjevanje dela, v skupnost usmerjeno policijsko delo, policijska etika, policijski kadri, policijske preiskave, policijsko izobraževanje in usposabljanje, policijske tehnologije.

$$D_{POV351.75 \text{ JAVNI MIR}} = 0,781589231 / 0,771563439 = 1,012994126$$

$D_{POV} = 1,01$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena. Ob tem je potrebno izrecno poudariti, da tako informacijska ponudba kot tudi povpraševanje predstavljata precej nizek odstotek ($< 1\%$). Ponujene in izposojene teme so še zlasti s področja demonstracij, ekstremističnega nasilja, problematike nevarnega orožja, naravne nesreče.

$$D_{POV351.81 \text{ PROMET}} = 0,825010855 / 2,471749392 = 0,333776093$$

$D_{POV} = 0,33$ nam pove, da je informacijska ponudba mnogo večja kot je povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih. Uporabniki s področja prometa imajo mnogo gradiva na policijskem intranetu in manjše potrebe po raziskovalnem delu, tako da se zdi nizek dejavnik povpraševanja povsem razumljiv, vendar pa ne izrazito smiselno!

$$D_{POV355.02 \text{ OBRAMBA}} = 1,519756839 / 1,317837219 = 1,153220456$$

$D_{POV} = 1,15$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno usklajena. Po tovrstnih vsebinah je bilo rahlo več povpraševanja po knjižničnih gradivih. Uporabniki so si želeli knjižnična gradiva o varnostni politiki, mednarodni varnosti, mirovnih operacijah, jedrski politiki, ekstremističnim gibanjem, državni obrambi.

$$D_{POV37 \text{ ŠOLSTVO}} = 0 / 1,193820627 = 0$$

$D_{POV} = 0$ nam pove, da povpraševanja po tovrstnih vsebinah sploh ni bilo, kar nekoliko preseneča, saj bi vsaj s strani PA pričakoval, da so večji odjemalci tovrstnih vsebin. Po drugi strani ima PA lastno knjižnico, tako da so si po vsej verjetnosti omenjena knjižnična gradiva tam izposodili?

$$D_{POV5 \text{ NARAVOSLOVJE}} = 0,390794616 / 0,092619082 = 4,219374762$$

$D_{POV} = 4,22$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje zelo neusklajena, saj gre razmerje izrazito v korist povpraševanja po knjižnični gradivih, čeprav obojega ni bilo prav mnogo.

$$D_{POV504 \text{ EKOLOGIJA}} = 0,043421624 / 0,391646403 = 0,110869457$$

$D_{POV} = 0,11$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje sorazmerno neusklajena. Gre za prevlado informacijske ponudbe nad povpraševanjem. Ponujene in izposojene vsebine so bile npr. s področja varstvo okolja, radioekologije, podnebne

spremembe, onesnaževanje okolja. Področje je še zlasti zanimivo za kriminaliste, ki se ukvarjajo z okoljsko kriminaliteto.

$$D_{POV6} \text{ UPORABNE ZNANOSTI} = 0,173686496 / 0,11142898 = 1,558719246$$

$D_{POV} = 1,56$ nam pove, da sta informacijska ponudba in povpraševanje manj usklajena.

Ponudba in povpraševanje dosejata precej nizke vrednosti. Ponujene in izposojene teme so bile s področja npr. varnostni inženiring, pirotehnike, gradnja objektov, električne inštalacije, kuharski recepti.

$$D_{POV61} \text{ MEDICINA} = 1,215805471 / 0,97289372 = 1,249679637$$

$D_{POV} = 1,25$ nam pove, da je bilo več povpraševanja po knjižničnih gradivih kot pa informacijske ponudbe. Ponujene in izposojene teme so bile s področja npr. varnih sob za injiciranje drog, terapije storilcev, farmakološka sredstva.

$$D_{POV62} \text{ INŽENIRSKA VEDE} = 5,731654364 / 0,807180661 = 7,100832121$$

$D_{POV} = 7,10$ nam pove, da povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih krepko presega našo informacijsko ponudbo, kar je nekoliko presenetljiv izid! Vsebine po katerih so povpraševali so bile npr. letališča, policijska tehnologija, nadzorni sistemi, varnostni sistemi s tehnološkega vidika, mobilna telefonija, brezžična komunikacija, potniški terminali, varnostne tehnologije, opozorilni sistemi.

$$D_{POV65} \text{ INDUSTRIJA} = 6,556665219 / 2,07609784 = 3,158167738$$

$D_{POV} = 3,16$ nam pove, da povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih precej presega našo informacijsko ponudbo, kar je prav tako zelo presenetljiv izid! Ob intelektualni klasifikaciji izposojenega gradiva v knjižničnem oddelku sem mnogo gradiv iz skupine UDK 65 razvrstil v UDK 005 (npr. menedžment, kakovost), tako da je klasifikacija izposojenega gradiva primerljiva s klasifikacijo informacijske ponudbe. Navkljub te prerazporeditve je področje UDK 65 doseglo tretje mesto z ozirom na pogostost povpraševanja! Vsebine, katerih so si uporabniki najpogosteje izposojali so bile npr. računovodstvo, knjigovodstvo, množične nesreče, prometna tehnologija, transportna logistika, krmiljenje prometa, nadzorni sistemi, načrtovanje prostora v prometu, varovanje dragocenosti.

$$D_{POV7} \text{ UMETNOST. ŠPORT} = 4,472427269 / 0,09784008 = 45,71160678$$

$D_{POV} = 45,71$ nam pove, da povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih zelo krepko presega našo informacijsko ponudbo, kar je zelo presenetljiv izid! Uporabniki so si pogosto izposojali knjižnična gradiva npr. s področja športa, borilnih veščin, gornišstva, urbanizma, fotografije. Na tem področju bi bilo smiselno povečati obstoječo informacijsko ponudbo!

$$D_{POV8} \text{ JEZIKOSLOVJE} = 1,650021711 / 0,218852811 = 7,539412928$$

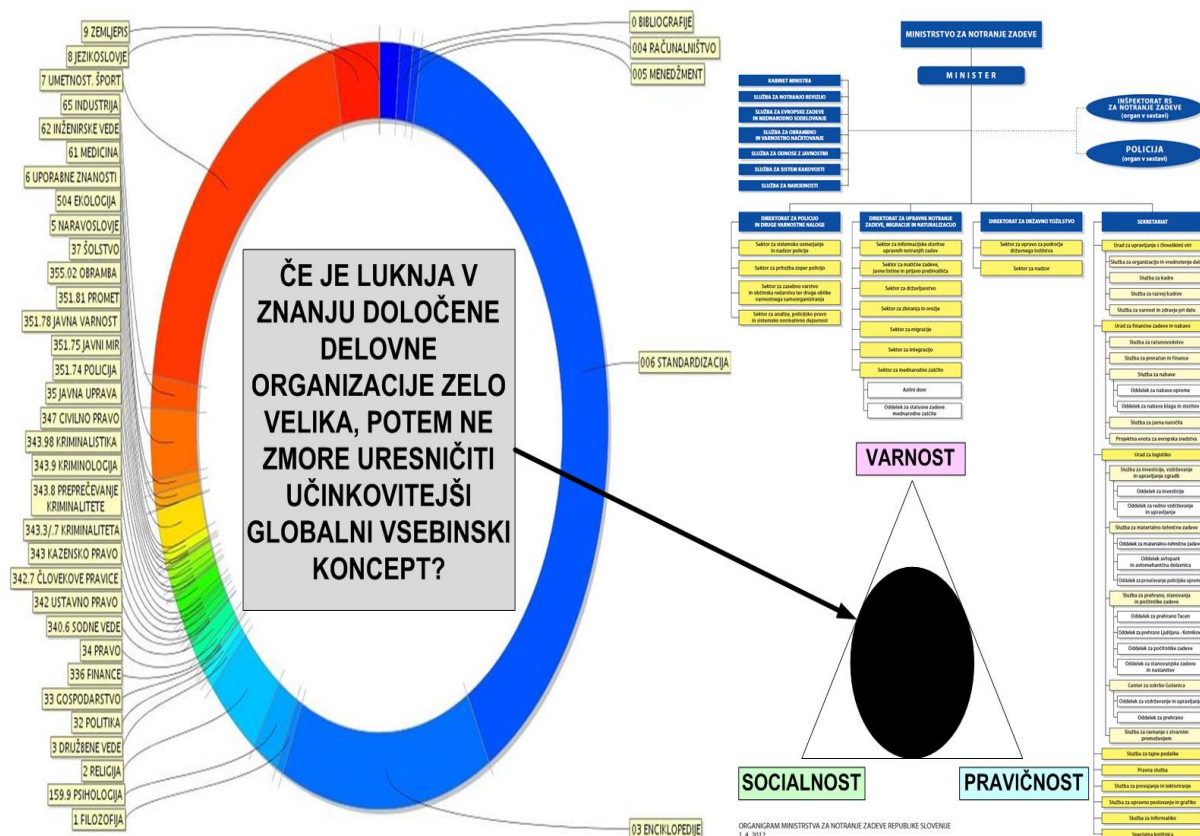
$D_{POV} = 7,54$ nam pove, da povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih krepko presega našo informacijsko ponudbo, kar je manj presenetljiv izid, kajti mnogi uporabniki si izposojajo angleške, nemške, italijanske, francoske slovarje in učna gradiva v zvezi z usvajanjem tujega jezika. Prav tako so knjižnična gradiva s področja retorike dokaj pogosto izposojena. Informacijsko ponudbo s področja jezikoslovja bi bilo (glede na dobljen izid) smiselno razširiti.

$$D_{POV9 ZEMLJEPIS} = 0,086843248 / 0,889143184 = 0,097670712$$

Dejavnik povpraševanja je bil izjemno nizek, saj je znašal zgolj 0,098! Prav tako je v bistvu tudi informacijska ponudba s tega področja dokaj šibka, a kot kaže odziv uporabnikov, navkljub vsemu zadovoljiva. Uporabniki Specialne knjižnice si v bistvu najpogosteje izposodijo kakšne atlase, zemljevide, biografije, zgodovinska gradiva ipd. Obravnavano področje bi lahko bilo za MNZ in OVS zelo pomembno, vendar so tovrstna znanja očitno še vedno manj uporabljena?

4 Zaključek

Katera znanja so, bi lahko bila ali pa bodo z vidika delovne organizacije MNZ in OVS pomembna, je eno izmed ključnih vprašanj v tej raziskavi o kartiranju informacijske ponudbe in povpraševanja oziroma znanja (faktografsko in nefaktografsko znanje, vidno, nevidno znanje, izkustveno znanje, intuitivno znanje, inducirano znanje)? Katere notranje organizacijske enote oziroma morda še boljše posamezniki so nosilci različnih uporabnih znanj (ob tem manj razmišljam o rutinskih opravilih), ki na delovno organizacijo MNZ in OVS izrazito pozitivno vplivajo je po mojem mnenju drugo nič manj pomembno vprašanje? Na obe vprašanji bom poskusil v nadaljevanju odgovoriti. Preden to storim, bom kot obljubljeni najprej odgovoril na že zastavljeno vprašanje (gl. stran šest tega dela) "Kaj lahko pomeni e-(pregled) novosti z vidika delovne organizacije?" E-(pregled) novosti pomeni v bistvu usmeritev, kakšen spekter znanja (npr. faktografska znanja, vedenja o konferencah, izkustvene raziskave, orodja, tehnologija) naj bi imela celotna delovna organizacija z namenom ustvarjati še večje delovne / poslovne učinke v smeri večje socialnosti, pravičnosti in varnosti v družbi. V kolikšni meri člani delovne organizacije koristijo ponujena znanja je že bilo opisano v prejšnjem poglavju in bo v nadaljevanju nekoliko osvetljeno. Zaradi večje jasnosti sem izdelal naslednjo sliko.

4.1 Slika 7: Spekter uporabljenega znanja uporabnikov na MNZ in OVS

Slika 7 prikazuje spekter uporabljenega znanja uporabnikov na MNZ in OVS, ki naj bi poskrbel za čim bolj socialno, pravično in varno družbo (gl. trikotnik na sliki 6). V bistvu gre za porazdelitev dejavnikov povpraševanja po področjih znanj, ki naj bi bili za MNZ in OVS bolj ali manj pomembni. S pomočjo vizualizacijske tehnike obročnega diagrama dobimo nazoren vpogled v področja, katerih vrednosti D_{POV} so nižje, sorazmerno uravnotežene ali pa izjemno visoke. Izstopajo še zlasti visoke vrednosti D_{POV} s področja 03 Enciklopedije, 006 Standardizacija in 2 Religija. Za ta področja velja odnos, da je informacijska ponudba precej nizka, vendar je tudi povpraševanje po tovrstnih knjižničnih gradivih maloštevilno. Omenjena področja za večji del javnih uslužbencev na MNZ in OVS z vsebinskega vidika ne odigrajo ključne vloge, tako da je visok D_{POV} v tej povezavi manj pomemben (ob tem je potrebno pripomniti, da nekatere službe potrebujejo standarde npr. Služba za sistem kakovosti, Specialna knjižnica, UIT, vendar so to redki posamezniki). Ta obrazložitev ne velja za področje 7 Umetnost. Šport, ki je doseglo izjemno visok D_{POV} . Poleg knjižničnih gradiv s področja urbanizma, so si uporabniki dokaj pogosto izposodili vsebine o borilnih veščinah. Uporabniki (npr. policisti, specialne enote), ki si izposojajo tovrstna gradiva je precej več, čeprav je ponudba dokaj skromna. V kontekst manj uporabljenih znanj na MNZ in OVS, bi lahko prišteval področja kot so 2 Religija, 347 Civilno pravo, 342.7 Človekove pravice, 504 Ekologija, 351.75 Javni red in mir, 5 Naravoslovje, psihologija (v čisti obliki), 9 Zgodovina, zemljepis, biografije idr., 37 Šolstvo, izobraževanje ipd., 33 Gospodarstvo, 336 Finance, 6 Uporabne znanosti (v širšem smislu) in 351.81 Promet, prometna policija idr. in 351.78 Varnost (v širšem smislu). Področje človekovih pravic v bistvu lahko poistovetimo z globalnima vsebinskima konceptoma "SOCIALNOST in PRAVIČNOST", tako da lahko trdim, da so znanja o človekovih pravicah za MNZ in OVS zelo pomembna. Po moji oceni na MNZ in OVS manjka zanimanje za tovrstne pomembne vsebine. Podobno lahko izpostavim za področji kot sta javni red in mir ter varnost (v širšem smislu). Obe področji je možno poistovetiti z globalnim vsebinskim konceptom "VARNOST" in so tovrstna znanja za MNZ in OVS zelo potrebna. Po vsebinah šolstva in izobraževanja sploh ni bilo povpraševanja, kar je izredno porazen izid. Slehera delovna organizacija naj bi imela interes, da se javni uslužbenci intelektualno (duhovno) razvijajo, kajti na ta način tudi delovna organizacija intelektualno raste. Glede vsebin prometa in prometne policije je situacija precej specifična, saj se ti javni uslužbenci pretežno naslanjajo na faktografska znanja. Tovrstna znanja so v veliki meri objavljena na intranetu policije. Prav zaradi tega v bistvu ni zelo presenetljivo, da po vsebinah prometnega značaja v Specialni knjižnici ni mnogo povpraševanja. Opozoril bi še na vsebine kot so zgodovina, zemljepis, biografije, ekologija in naravoslovne vede, katera

znanja s strani MNZ in OVS zaenkrat še niso bila učinkovito uporabljena. Področja, po katerih znanjih so uporabniki pogosteje posegali so pretežno takšne narave, da jih lahko z vidika MNZ in OVS obravnavamo kot ključna! Prav ta znanja je možno uvrstiti v triadni globalni vsebinski koncept MNZ in OVS. Ta zelo pomembna področja oziroma znanja za MNZ in OVS so naslednja:

- 351.74 Policija, 34 Pravo, 343.8 Preprečevanje kriminalitete, 343.9 Kriminologija, 343.98 Kriminalistika, 343 Kazensko pravo, 343.3/.7 kazniva dejanja, 340.6 Forenzika, 35 Javna uprava, 355.02 Politika državne obrambe: za ta področja velja vsebinska triada "**Varnost** (npr. preventivne strategije, da ne pride do nasilnih, kaznivih dejanj, zaščita ogroženim osebam, varovanje meja) – **Pravičnost** (korektno izvedeni postopki npr. zasliševanja, prijetja storilca. Ta koncept se močno navezuje na policijsko, prekrškovno in kazensko pravo) – **Socialnost** (npr. pomoč žrtvam in socialna komunikacija z ljudmi),
- ostala znanja s področij kot so 004 Računalništvo in informatika, 005 Menedžment, 65 Organizacija in poslovanje v industriji, 62 Inženirske vede, 8 Jezikoslovje, 7 Umetnost, šport, 3 Družbene vede in 32 Politika se v bistvu posredno navezujejo na večkrat omenjeno triado, vendar lahko občutno prispevajo k oplemenitenju ključnih znanj.

V obravnavanem kontekstu bi bila zelo smiselna izdelava odločitvene matrike o uporabljenih znanjih s pomočjo vsebinske triade. S tem bi si pridobili povratne informacije o učinkoviti ali pa neučinkoviti uporabi ključnih znanj za MNZ in OVS. Povrhu tega bi si lahko pridobili spekter uporabljenih, povezljivih in manjkajočih znanj za sleherno organizacijsko enoto na MNZ in OVS.

Znotraj sleherne delovne organizacije so oddelki, znotraj katerih se nahajajo tudi ljudje s posebnimi znanji, ki jih delodajalec še ni uspel odkriti in s tem posledično uporabiti. Tovrstni posamezniki so zelo pomembni, saj ob ustrezni motivaciji lahko prispevajo veliko k boljšemu svetu. Na MNZ in OVS je ta problem živahno prisoten, kar je analiza sodelovalnega omrežja avtorjev pokazala. Javni uslužbenci oziroma avtorji, ki so zaposleni na MNZ in OVS se zelo malo povezujejo med sabo, tako da je izkoristek znanja precej nižji kot bi lahko bil (npr. zelo ustvarjalnih avtorjev je sorazmerno malo). V bistvu se na ta način poglobljajo "luknje" oziroma pomanjkljivosti v znanju določene delovne organizacije, ki tako ne sledi več napredku, ampak dan za dnem komajda sledi preteklim dogodkom. Zapisano je možno deloma prenesti na celotno družbo, vendar s to temeljno razliko, da naj bi družba uresničevala še druge globalne vsebinske koncepte kot npr. zdravje, izobraževanje, zabavo, delo, čistost okolja.

Vedno, kadar zagledam velike organigrame (takšen je tudi naš MNZ in OVS) nehote moram pomisliti na visoke ameriške nebotičnike, kjer se ljudje dnevno srečujejo, so zaposleni, se zabavajo, hodijo nakupovati ipd., vendar se mnogi med sabo ne poznajo. Celoten družbeni mehanizem (tako se zdi) deluje pogostokrat prej nagonsko kot pa razumsko (npr. administrativne ovire, kolektivni idiotizmi), kar seveda ne rešuje hude probleme, ampak jih samo še dodatno spodbuja.

Povsem na koncu te pilotne raziskave, bi še zastavil morda naslednje provokativno vprašanje "Ali se javni uslužbenci na MNZ in OVS znotraj vseh teh številnih oddelkov zavedamo medsebojne povezanosti in našega pomembnega poslanstva o bolj socialni, pravični in varni družbi?"

5 Uporabljeni programska orodja

COBISS/CONNECT/IZPISI – IZUM Maribor

JabRef Development Team. JabRef software. JabRef Development Team}, 2010

Dosegljivo na spletu: <http://jabref.sourceforge.net> (2012-03-05)

Jigsaw dosegljivo pod URL: <http://www.cc.gatech.edu/~john.stasko/index.html> (2012-03-02)

--> beta verzija: programsko orodje je možno uporabiti na podlagi dogovora s proizvajalci.

NWB Team. Network Workbench Tool. Indiana University, Northeastern University, and University of Michigan, 2006. Dosegljivo na spletu: <http://nwb.slis.indiana.edu> (2012-03-05)

Treemap 4.1.2 - Bederson, B.B., Shneiderman, B., and Wattenberg, M.

Ordered and Quantum Treemaps: Making Effective Use of 2D Space to Display Hierarchies
ACM Transactions on Graphics (TOG), 21, (4), October 2002, 833-854.